

مردم، زلزله‌زدگان را تنها نگذاشتند

پس‌لرزه‌ها دست از سر آذربایجانی‌ها برنمی‌دارد و حتی حالا که چند روز از زلزله گذشته است گاهی تکان‌هایی ریز و ترسناک زمین زیر پایمان به ما می‌فهماند، خشم طبیعت هنوز کم نشده است و خطر، جان مردم ترسیده‌ای را که میان آوارهای خانه‌هایشان پی پس‌مانده‌های غذا یا لباس می‌گردند، تهدید می‌کند.

پس‌لرزه‌ها دست از سر آذربایجانی‌ها برنمی‌دارد و حتی حالا که چند روز از زلزله گذشته است گاهی تکان‌هایی ریز و ترسناک زمین زیر پایمان به ما می‌فهماند، خشم طبیعت هنوز کم نشده است و خطر، جان مردم ترسیده‌ای را که میان آوارهای خانه‌هایشان پی پس‌مانده‌های غذا یا لباس می‌گردند، تهدید می‌کند.

با گذشت چند روز از وقوع حادثه، هنوز جاده تبریز به مناطق زلزله‌زده، بخصوص ورزقان، ترافیکی نسبتاً سنگین، اما روان دارد. تعدادی از این خودروها، مربوط به سازمان هلال احمر است که غذا و چادر را میان آوارهای زلزله تقسیم می‌کند؛ اما بیشتر سرنشینان خودروها یا مردمی هستند که دل‌نگران بستگانشان در روستاهای زلزله زده شده‌اند و با شتاب به هوای خبر گرفتن از آنها به جاده زده‌اند یا نیکوکارانی هستند که از شهرهای مختلف کشور، کمک‌های غیرنقدیشان را برای زلزله‌زده‌ها آورده‌اند و آنها را میان مردم تقسیم می‌کنند. هلال احمر و نیکوکارها، حالا مثل دو دست هستند که زلزله‌زده‌های غمگین و گریان را در آغوش گرفته‌اند. هلال احمری‌ها فقط آذری نیستند بیشتر آنها نیروهای داوطلبی هستند که از استان‌های مختلف کشور چند ساعت پس از حادثه خودشان را به منطقه رسانده‌اند. به‌هرروستای زلزله‌زده‌ای که می‌رسیم، هلال احمر پیش از ما در ساعات اولیه زلزله رسیده و اجساد و مصدومان را از زیر آوار بیرون کشیده و میان اهالی چادر توزیع کرده است، با این حال مواد غذایی که هلال احمر پخش می‌کند به همه روستاها نرسیده است؛ اما نیکوکارها اجازه نداده‌اند هموطنانشان گرسنه و تشنه بمانند.

در هر روستا، شماری از مردم، مشغول پخش کردن نان، کنسروهای غذا، اقلام بهداشتی و مواد شوینده میان زلزله‌زده‌ها هستند. وسعت فاجعه اما به حدی است که این مقدار مواد غذایی هم کافی نیست و گرچه هلال‌احمر در تهران به رسانه‌ها اعلام کرده به اقلام غیرنقدی هموطنان نیازی ندارد، شواهد حکایت از حقیقتی متفاوت با گفته او دارد. زلزله‌زده‌ها علاوه بر غذا به اقلام دیگری هم نیاز دارند. علی‌شهودی، مدیر روابط عمومی سازمان هلال احمر آذربایجان شرقی به جام‌جم می‌گوید: «#171؛ با گذشت سه روز از زلزله، نیازهای آواره‌ها تغییر کرده است و آواره‌ها نیازمند مواد شوینده، شامپو، گاز بیک نیک، صابون، اقلام بهداشتی برای زنان و کودکان هستند.»

تاریکی، ترس، سرمای استخوان‌سوز

یکی از روستاهای ویران شده در مسیر تبریز به ورزقان، «#171؛ چایکندي» است که ما غروبگاه به آن می‌رسیم.

هلال احمر چادرهای امدادی را میان اهالی توزیع کرده است، اما مردم، چراغ قوه یا فانوسی ندارند به همین دلیل چادرها و ساکنان مغموم‌شان در تاریکی ترسناک فرورفته‌اند. گرچه درنیمه تابستانیم، اما آب و هوای آذربایجان شرقی در غروب، پاییزی می‌شود. باد سردی که وزیدن گرفته است تن بچه‌های پابرنه و آواره چایکندي را می‌لرزاند. اهالی چایکندي می‌گویند با توجه به کوهستانی بودن منطقه، گاهی حتی از اوایل مهر، بارش برف آغاز می‌شود و آنها نه فقط دل‌نگران فرزندشان هستند که هنوز وسایل گرمایشی به دستشان نرسیده است بلکه دلواپسند که مبادا رمه‌های بی‌سرپناه شده‌شان در سرما بمیرند. این فقط حرف اهالی چایکندي نیست؛ مردم «#171؛ شیخملو» و «#171؛ چراغلو» و بقیه روستاهای منطقه هم همین ترس را دارند. از طرف دیگر در برخی روستاها مانند «#171؛ داغولان سفلی»، هنوز اجساد دام‌ها زیر آوار است که بوی تعفن‌شان منطقه را پر از حشرات موذی کرده و شب‌ها گرگ‌ها را هم به روستا می‌کشاند و به همین علت اهالی، هر شب بیدار می‌مانند تا گرگ‌ها به چادرهایشان نزدیک نشوند.

از روستایی‌ها ضامن می‌خواستند

بیشتر خانه‌های ویران شده در روستاهای آذربایجان شرقی براساس مشاهدات ما، خانه‌های خشتی و گلی بوده است. روستای چراغلو از توابع ورزقان یکی از روستاهایی است که تقریباً با خاک یکسان شده و در آن 9 نفر زیر آوار جان باخته‌اند.

یکی از اهالی روستا که دختر و سه نوه‌اش زیر دیوارهای خشتی خانه‌اش زنده به گور شده‌اند، اشک چشم‌هایش را می‌گیرد: «#171؛ ما توان بازپرداخت وام مقاوم‌سازی مسکن روستایی‌ها را نداشتیم. نتوانستیم... وام... بگیریم...».

یکی از اهالی با چهره‌ای برافروخته میان حرف‌های پیرمرد می‌دود و می‌گوید: اگر به موقع وام لازم برای بازسازی خانه‌های روستایی

داده می شد شاید خسارت کمتری داشتیم.

چادر به همه نرسید

توزیع چادر در مناطق زلزله زده همچنان ادامه دارد. یکی از نیروهای هلال احمر که مایل نیست نامش فاش شود به جام جم می گوید: «#171; در همه مناطق چادر توزیع کردیم، اما باز نیازمند چادر های بیشتری هستیم.»

او و چند نفر از همراهان داوطلبش تعریف می کنند که شماری از روستایی ها بعد از زلزله اصلی و به دلیل بازگشت به خانه هایشان و وقوع پس لرزه، جانشان را از دست داده اند و به همین دلیل مردم حتما باید تا چند شب، بیرون از خانه هایشان بخوابند، اما از آنجا که با کمبود چادر روبه رو شده اند، گروهی ترجیح می دهند در ویرانه های پرخطر خانه هایشان باقی بمانند.

این را اهالی روستای شرف آباد که دیوارهای خانه هایشان شکاف برداشته و چند شبی است در کوچه ها می خوابند هم تأیید می کنند.

هرچند که این روزها به مردم آذربایجان شرقی سخت می گذرد، اما با تلاش سازمان های امدادی و مردم می توان نسبت به بهبود وضع در روزهای آینده امیدوار بود.

آخرین آمار

با پایان یافتن عملیات نجات، انتقال مجروحان به بیمارستان و خروج اجساد از زیر آوار در شهرستان های اهر، ورزقان و هریس در سه روز گذشته، فاجعه حالا ابعاد تازه ای از خود را به آذری های صبور و داغدار نشان می دهد. دو زمین لرزه 6 و 6/2 ریشتری که عصر روز شنبه فقط با تکان هایش اهالی آذربایجان غربی، اردبیل، زنجان و گیلان را وحشت زده کرد، در آذربایجان شرقی 306 کشته، بیش از 3000 مجروح و ده ها روستای با خاک یکسان شده برجای گذاشت که بر اساس گزارش مرکز مدیریت حوادث و فوریت های پزشکی استان آذربایجان شرقی، شهرستان هریس با 127 نفر فوتی بیشترین آمار تلفات و خسارت را داشته است و پس از آن شهرستان های ورزقان با 88 نفر و اهر با 53 نفر فوتی در رتبه های بعدی قرار دارد. علاوه بر این، 38 نفر نیز پس از اعزام به بیمارستان های صحرایی، جان شان را از دست داده اند که هنوز هویت دقیق آنها مشخص نیست.

اما شمار کشته شده ها در این مناطق چه به گواه آمار رسمی 306 نفر باشد و چه بر اساس آمار غیررسمی کمی بیشتر، به هر حال کمتر از شمار متوسط قربانیان زلزله هایی با بزرگای مشابه در نقاط دیگر کشور است.

حبیب حسین قلی زاده، مدیر روابط عمومی مرکز مدیریت حوادث و فوریت های پزشکی استان آذربایجان شرقی یکی از امدادگرانی است که هنگام زلزله در درمانگاه ورزقان بوده و یکی از بیماران را روی دوش گرفته و از ساختمان خارج کرده است. درباره علت این که کشته شده های این زلزله با توجه به بزرگی اش به چند هزار نفر نرسیده است، به جام جم می گوید: زلزله زمانی رخ داد که بیشتر روستاییان بیرون از خانه هایشان، مشغول کشاورزی بودند و به همین دلیل حدود 70 درصد کشته شده ها، زنان و کودکانی هستند که در خانه مانده بودند.

اطلاع رسانی رسانه ملی

صدا و سیما با اطلاع رسانی گسترده در جلب و هدایت کمک های مردمی نقشی موثر را ایفا کرده است.

رسانه ملی با پوشش اخبار و اعزام اکیپ های متعدد توانست ابعاد فاجعه را بخوبی نشان دهد، هرچند در روز اول حادثه به دلیل حضور نداشتن برخی مسئولان استانی در محل خدمت و عدم ارائه اطلاعات دقیق از میزان خسارات و تلفات زلزله آمارها با تاخیر اعلام شد، اما تلاش های گزارشگران اعزامی و حضور چهره های ملی اعم از ورزشکاران و هنرمندان در برنامه های مختلف رادیویی و تلویزیونی و فراخوان گسترده برای ارسال کمک های مردمی و اهدای خون موجی از همدردی سراسری را در مقابل زلزله زدگان آذربایجانی رقم زد.

بینندگان 90 و کمک 54 میلیون تومانی به زلزله زدگان

به ابتکار برنامه 90 ورزشی با مشارکت بیش از چهار میلیون و 200 هزار نفر مبلغ 54 میلیون تومان به زلزله زدگان کمک شد. مجری برنامه از مردم خواست به منظور کمک به زلزله زدگان و همدردی با آنان یک پیامک خالی به شماره اعلامی ارسال کنند. شرکت مخابرات هم اعلام کرده بود درآمد حاصل از این پیامک ها را به زلزله زدگان اختصاص خواهد داد. از سووی دیگر جمعی از هنرمندان و چهره های مشهور تلویزیونی همچون عزت الله انتظامی و پرویز پرستویی نیز آمادگی خود را برای حضور در مناطق زلزله زده و کمک به آسیب

دیدگان اعلام کردند.

مریم یوشی زاده / خبرنگار اعزامی جام جم